

1928

G O S P O D A R

Št. 7.

Poglavje o zadružni vzgoji.

Namen zadruge.

Pri nas je zadružništvo zelo razširjeno, vsi poznajo zadruge, a vendar si niso na jasnem v čem se zadruga razlikuje od drugih podjetij. Vedo sicer, da naj zadruga pri naša koristi svojim članom, a kakšne morejo in smejo biti te koristi, in kako naj jih zadruga doseže, jim pa ni več znano. Ker pa je pravo zadružno delo v njej nemogoče brez poznanja namena in nalog zadruge, zato je potrebno, da to malo premislimo.

Zadruga je tako podjetje, kjer se združi več posameznikov, da s skupnim obratom pospešujejo in podpirajo svoje gospodarstvo. Treba je tudi, da tisti, ki se v zadrugi združijo, imajo iste vrste gospodarstvo. Zadruga torej samo izpopolnjuje gospodarstvo zadružnikov; tisto delo, ki jih posameznik sam ne more izvesti tako dobro kot v zvezi z drugimi, prevzame zadruga. Če se kmetje združijo v mlekarstvo zadrugo, se to zgodi vsled tega, ker boljše izhajajo, če jim mlekarja oskrbi različna dela, ki bi jih drugače morali oskrbeti sami. Pa samo kmetje se morejo združiti v mlekarstvo zadrugo, kajti mlekarstvo je del kmetskega gospodarstva. Zadruga mora prevzeti del gospodarstva svojih članov, drugače ne more biti zadruga. Mizarji se lahko združijo v zadrugo, ki bo pospeševala mizarstvo, a kmetje, ki z mizarstvom nimajo nič opraviti, se seveda ne morejo.

Zadruga je torej tesno zvezana z gospodarstvom svojih članov, in njen namen je, da to gospodarstvo pospešuje. To je mogoče na dva načina. Zadruga ali poveča dohodke zadružnikov, ali pa zmanjša njih izdatke. Kreditne zadruge n. pr. znižajo izdatke, ker zahtevajo za posojila nižje obrestni, kot pa bi jih sicer bilo drugod plačevati. Konsumna društva hočejo znižati izdatke za različne potreščine, mlekarke zadruge nasprotno pa hočejo prodajati mlekarke izdelke dražje, kot pa bi jih kmet mogel sam prodati in tako delajo za zvišanje dohodkov.

Različne nabavne in prodajne zadruge hočejo izpodrinuti posredovalce, trgovce, ki se stavijo vmes med tistega, ki proizvaja in med tistega, ki ga porabi, ali kakor se na vadno pravi, med producenta in konsumenta. Posredovalci blago po nepotrebem podražujejo in delajo dobičke na račun drugih. Naloga zadrug je, da te dobičke odpravijo s tem, da posredovalce izriknemo iz gospodarskega življenja.

Poglejmo n. pr. cene mleka. So kraji, nekoliko oddaljeni od Ljubljane, kjer trgovci z mlekom plačujejo liter po 1.50 Din in vozijo mleko v Ljubljano, kjer ga prodajajo po 3 Din. Tudi če vzamemo, da imajo še tako visoke režijske in prevozne stroške, vendar jim pri teh cenah mora ostati dve tretjini kmetom plačane cene, to je 1 Din pri litru kot čisti dobiček,

Na tem primeru se najjasneje pokaže, kaj je naloga mlekarških zadrug. Te morajo gledati, da dobijo kmetje za mleko cene, ki bodo čim bližje ceni, ki jo plačajo odjemalci mleka, konsumenti. To se doseže le na ta način, da zadruga, ki vendar niso drugega kot kmetje sami, stopijo na mesto različnih posredovalcev.

Kakor pri tej vrsti zadrug je tudi pri drugih, n. pr. strojnih, kmetijsko-nabavnih i. dr. Le da te ne prodajajo za svoje člane, ampak kupujejo. Toda tudi te hočejo izpodrinuti različne posredovalce, ki cene zvišajo, in doseči, da njih člani blago ceneje dobijo, oziroma za uporabo strojev manj plačajo, kot pa bi privatnim trgovcem in podjetnikom.

Če pravim, da mora kmet potem zadrug dobiti tisti dobiček, ki ga zdaj vzamejo posredovalci, ne mislim, da ga mora dobiti vedno in vsega izplačanega v denarju. Del dobička mora ostati pri zadrugi, zakaj zadruga tudi potrebuje denar. Treba je zbirati rezerve, skrbeti za to, da bo zadruga denarno trdna, da se bo mogla razvijati in širiti po potrebi. Tega pa ne more, če zadružniki gledajo kratkovidno na svojo korist, na zadrugo pa pozabijo. Saj je, kakor smo rekli, zadruga del zadružkovega gospodarstva in tudi za ta del bo razumen kmet skrbel kot za ostalo svoje gospodarstvo. **Žalostno je, če zadružniki vse koristi spravijo za se, zadrugi pa ničesar ne privoščijo. S tem izpodkupujejo tla ne samo zadrugi, ampak tudi sebi. Zadruga je del kmetskega gospodarstva in, če del propade, mora tudi to, kar še ostane, trpeti. To bi si morali vsi zapomniti.**

Kmetijska kino-predstava v Brežicah.

V nedeljo, 18. marca t. l., je priredila Kmetijska družba v meščanski šoli v Brežicah kino-predstavo s kmetijsko-poučnim značajem. V drugih naprednejših državah služi film že več let kot vzgojno sredstvo na šolah, pa tudi za kmetijski pouk po deželi se ga že splošno uporablja. Žive slike imajo namreč še trajnejši učinek pri pouku nego živa beseda.

Družbeni ravnatelj ing. Lah je najprej nakratko orisal pomen uporabe umetnih gnojil, nakar je prof. dr. Mandekič iz Zagreba predvajal prvi film o pridobivanju, uporabi in učinkovanju čilskega solitra na posamezne rastline. Še zanimivejši je bil drugi film o rasti rastlin. Ta nam je pokazal, kako pred nami skalni zrnje, kako raste rastlina, se razvija v klas, nadalje v cvet, in plod in zrnje. Ta točka je bila izredno poučna ter lahko služi šolam v pouku. Tudi tukaj je bil predložen krepek razvoj rastlin, gnojnih z umetnimi gnojili v primeri z negovanimi. Tretja točka je bila bolj zabavne poučne vsebine: »Kmet hoče zeta z debelim krompirjem.« Ta film opisuje v dveh dejanjih ljubezen mladega kmečkega gospodarja do hčere bogatega kmeta. Bogataš noče dati mlademu gospo-

darju svoje hčerke za ženo, ker slabo gospodari, posebno ker pridela predroben krompir. Mladi par pa je obupan, gre pa zvečer k predavanju o umetnih gnojilih, kjer dobi potrebna navodila kako izboljšati svoje pridelke. Praktično ga v tem pouči še sosednji veleposesnik. Poprime se uporabe umetnih gnojil, doseže krasne izdelke na žitu in krompirju in s tem tudi roko ljubljene mladenke.

Taki filmi so zelo prikladni za pouk podeželskega ljudstva in zaležejo mnogo več nego sama predavanja. Želeti bi bilo, da se ta film predvaja tudi v drugih krajih Slovenije vsaj tam, kjer so na razpolago primerne dvorane in po možnosti tudi kinoparati.

Dežji dan za pogozdovanje.

Vsled razpisa velikega župana mariborske oblasti se bodo vršili v prvi polovici aprila v celi mariborski oblasti za višje razrede ljudskih šol »dežji dnevi za pogozdovanje«. To akcijo bodo vodili po možnosti gozdarski strokovnjaki, kjer pa to vsled maloštevilnosti tega osobja ne bo mogoče, ljudskošolsko učiteljstvo.

Ob tej priliki se bo predavalo mladini o pravilnem pogozdovanju in negi gozdov ter pokazalo v gozdnih drevesnicah in gozdu samem pravilno sajenje gozdnih sadik.

Namen te akcije je vzbuditi mladini zanimanje in razumevanje za gospodarsko ter splošnokulturno važnost pravilno vzgojenih in negovanih gozdov.

Lanskega leta se je udeležilo »dečje-ga dne za pogozdovanje« 6.524 otrok. Vseh predavanj je bilo 96, od teh pod vodstvom gozdarskih strokovnjakov 46, ostalih 50 pa pod vodstvom učiteljev. Uspeh te akcije je bil v splošnem zadovoljiv. Mladina je z veliko vnemo sledila predavanju ter zelo vestno vršila pogozdovna dela. Vsi nasadi so izborno uspeli. Te spomladi se bo razširil »dežji dan za pogozdovanje« tudi na tiste kraje mariborske oblasti, kjer se do sedaj ni vršil. Pričakovati je, da bo javnost to v narodnogospodarskem oziru važno akcijo sprejela z odobravanjem in da bodo predvsem starši gledali na to, da se njih otroci udeležijo »dečjega dne za pogozdovanje«.

Denar.

g Uradni tečaji za april. Za mesec april je finančno ministrstvo določilo naslednje tečaje, po katerih se imajo pri državnih dobavah in odplačilih, ki so v zvezi z inozemstvom, plačevati inozemske valute: 1 angleški funt se bo računalo 277.50 Din, 1 turška lira 247.15 Din, 1 napoleon-dor 218.70 Din, 1 ameriški dolar 56.85 Din, 1 kanadski dolar 56.55 Din, 1 holandski goldinar 22.90 Din, 1 švedska krona 12.25 Din, 1 danska krona 15.22 Din, 1 norveška krona 15.13 Din, 1 nemška marka 13.56 Din, 1 švicarski frank 10.95 Din, 1 madjarska penga 9.99 Din, 1 španska pezeta 9.70

Din, 1 avstrijski šiling 8 Din, 1 belgijski belg 7.92 Din, 1 poljski zlatnik 6.37 Din, 1 italijanska lira 3.01 Din, 1 francoski frank 2.23 Din, 1 češkoslovaška krona 1.68 Din, 1 grška drahma 0.76 Din, 1 bolgarski lev 0.41 Din, 1 romunski lej 0.35 Din.

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza. Deželni pridelki se tu prodajajo v celih vagonih, postavljenih navadno na vsako slovensko postajo. Cene veljajo za 100 kg. Plačuje se: pšenica, 78—79 kg težka, uška po 390—292.50 Din, slavonska 385 do 387.50 Din, za maj 305—308.50 Din. Oves baški zdrav rešetan 300 Din. Činkvantin za takojšno dobavo 305—307.5 Din. Ajda domača zdrava, rešetana suha 295 Din. Moka »0 g« v Ljubljani 530—535 Din. Kupčija je bilo splošno malo sklenjenih. — Les na ljubljanski blagovni borzi se je trgaval v vagonjskih dobavah postavljen na obmejno postajo. Cene so veljale za kubični meter, izvzemši pri drvah, ki se plačujejo po 10 0kg. Bukovi plohi, kratki, parjeni ostroborbi 900 Din; trami merkantilni 270—280 Din; smrekove deske, paralelne, ostroborbe I. 670 Din, II. 610 Din, lahko konične I, II., III. 470 Din; hrastova drva sveža po 16 Din. — Kupčija je bila v zadnji dob bolj mrtva.

g Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: tomaževa žindra 135 Din; rudninski superfosfat v vrečah po 50 kg à 90 Din, po 100 kg à 88 Din; kalijeve sol po 100 kg 170 Din; kostni superfosfat 128 Din; apneni dušik 290 Din; kostna moka 115 Din; mavce (gips) 40 Din; čilski soliter pri odjemu cele vreče 3.50 Din, pri manjšem odjemu 3.75 Din; detelja črna domača, plombirana 25 Din; lucerna italijanska plombirana 92 Din; mačji rep 13.50 Din; pasja trava 24 Din; ljulika italijanska 14 Din; ljulika angleška 16 Din; francoska pahovka 20 Din; travniška bilnica 30 Din; travniška mešanica 13 Din; pesa »Mamute« rdeča dolga 13 Din; pesa »Eckendorfer« rumena 11 Din; korenje 86 Din; semenski oves 3.50 Din; cement dalmatinski 60 Din; klajno apno 4 Din; živinska sol 2 Din; modra galica 7.80 Din; žveplo 3.60 Din. Pri vagnskem odjemu se cene za gnojila in cement znatno znižajo na franko vsaka postaja. Razen tega imamo na zalogi vseh vrst poljedelskih strojev kot mlatnice, slamoreznice, čistilnike, stisalnice za sadje in grozdje, pluge, gnojilne sesalke ter razne posnemalnice.

g Žitna kupčija. V zadnjem času so šle cene pšenici nekoliko navzgor, vendar so zopet nazadovale. Cene na našem trgu so namreč zelo visoke in o kakem izvozu ni govora. V tem mesecu bo uvoženega precej žita iz Amerike na podlagi sklepov iz meseca januarja in februarja. To bo znalo vplivati na cene domačega blaga. Kakor zatrjuje strokovnjaki, zaloge žita niso tako majhne, kakor jih prikazuje špekulacija. Vsled tega tudi niso izključena presenečenja cen.

g Kupčija z lesom. V zadnjem času je kupčija z lesom nekoliko popustila, ker so bila prej sklenjena velika naročila. Zato imajo naše žage dovolj posla, da izvršijo naročila. Posebno povpraševanje je za rezano jelovino, parjeno bukovino, orehov les, hrastova in cerova drva, hrastove in borove pragove. Za naš les se je pričela zanimati tudi Južna Amerika, Argentina, ki je napravila en sklep za 5 milijonov dinarjev. Preko Splita se iščejo velike količine rezane jelovine za Afriko. V Španiji

so se do sedaj s posredovanjem Italije izvozile velike količine lesa. Sedaj pa je španska vlada izdala odlok, po katerem se zahteva tudi izpričevalo o izvoru blaga, ker pa naša vlada ni še sklenila trgovske pogodbe s Španijo, ne bo uživala ugodnosti pogodbenih držav. Zato obstoji nevarnost za naš uvoz lesa v to državo.

g Tržišče jaje. Povpraševanje po jajcih v inozemstvu je bilo v zadnjem času nekoliko živahnije, pozneje pa je zopet popustilo. Na inozemskih tržiščih je bil namreč dovoz zadosten, čeprav je od tega Jugoslavija le malo dala. Naši izvozniki niso v zadnjem času prejeli večjih množin blaga, ker so nakupovalci računali, da se bo cena zaradi mrzlega vremena dvignila. Cene na debelo so ostale nespremenjene 90—95 par za komad. Na ljubljanskem in mariborskem trgu je cena na drobno znašala 1 do 1.25 Din za komad, pred prazniki se je pa zvišala na 1.50 Din.

g Sladkor. V čeških listih čitamo o naši produkciji sladkorja in o konzumu to, da je letošnji mesečni konzum narasel na 80 tisoč stotov napram 65.000 v pretekli kampanji, to pa radi preureditve prodaje. Pri enaki produkciji v obeh kampanjah (78 tisoč ton) so bile zaloge 1. marca letos za 10 tisoč ton manjše kakor lani. Ni izključeno, da bo morala Jugoslavija za kritje letošnje porabe uvoziti okrog 10.000 ton sladkorja (1000 vagonov).

g Čilski soliter. Vsled ukinjenja uvozne carine na to umetno dušičnato gnojilo mu je cena tako padla, da se ga danes dobi po 3.50 Din kg. Čilska industrija solitra je prišla v zadnjih letih v težko krizo predvsem zaradi nizkih cen sintetičnih dušičnatih gnojil. Z preureditvijo produkcije ji je pa že v zadnjem času uspelo pridobiti naravnemu solitru konkurenčno zmožnost. Po najnovejših podatkih je navedena industrija oddala v prodajni kampaniji 1927-1928 1.331.000 ton solitra, od tega v Evropo in v Egipt 706.000 ton, napram 939.000 tonam v kampaniji 1926-1927, od tega v Evropi in Egiptu 520.000 ton.

g Vinski trg. Stanje na tržišču z vinom je vedno stalno. Večina blaga je že razprodana in, kar se ga še prodaja, ima čvrste cene. Na Štajerskem in Dolenjskem so zaloge skoraj izrpane. Belokrajina ima še nekoliko pridelka, zato je priredila pri Treh Farah vinski sejem, ki je dobro izpadel in se je sklenilo kupčija za okrog 200 hl. Drugače se dobi še dobre kapljice le pri večjih posestnikih in pri založnikih. Ker je v Sloveniji malo več vina, je to vplivalo celo na vinsko kupčijo v Bački in Dalmaciji, kjer je postalo povpraševanje živahnije. Štajerski vinogradniki so izvozili veliko množino svojih vin v Avstrijo in Češkoslovaško. Cene lanskemu vinskemu pridelku v mariborski oblasti so za srednje vrste 8—9 Din, boljše blago 9—10 Din, sortirano 12—14 Din za liter. V Belokrajini so cene gibljejo med 7—10 Din.

g Hmeljski trg. Na žateškem hmeljskem tržišču se opaža nazadovanje cen ter se povprašuje le po srednjem blagu. Poleg domačih pivovarn ga največ kupujejo nemške tvrdke. Srednji žateški hmelj se je plačeval po 52—60 Din za kg, jugoslovanski tranzitni po 10—27 Din kg. — Tudi na

nürberškem cene popuščajo. Hallertauski prvovrstni hmelj se je v zadnji dobi plačeval po 65—72 Din, srednji po 33—45 Din kg. Cene tranzitnemu hmelju so nizke in se gibljejo med 11—38 Din za kg. — Kakor je razvidno iz poročila občnega zbora Hmeljarskega društva v Zalcu, so cene slovenskemu hmelju letos padale od 65 na 10 Din in celo na 5 Din, čemur je bila vzrok svetovna nadprodukcija, predvsem pa brezmejno ponujanje blaga. Množina pridelka Slovenije se ceni na okrog 25.000 stotov po 100 kg. Od tega pridelka je danes še neprodano 2000—3000 stotov.

Živina.

g Živinski sejem v Ljubljani. Zadnji živinski sejem v Ljubljani je bil srednje obiskan tako od prodajalcev kakor od strani kupcev. Prignanih je bilo 246 konj, 50 volov, 22 krav, 3 teleta in 175 prašičkov za rejo. Od teh je bilo prodanih 33 konj, 24 volov, 12 krav, 3 teleta in 40 prašičkov. Plačevale so se za kg žive teže te cene: Voli prvovrstni 8 Din, drugovrstni 7 Din, vprežni 6.50 Din, krave debele 5—7 Din, teleta 10—11 Din. Napram zadnjemu sejmju so ostale cene neizpremenjene.

g Živinski sejem v Mariboru. Na ta sejem je bilo prignanih 24 konj, 16 bikov, 344 volov, 513 krav in 12 telet; prodanih pa je bilo 422 glav, od teh 89 v Italijo in 87 v Avstrijo. Cene za kg žive teže so bile: Voli debeli 8—8.75 Din, poldebeli 7.75—8 Din, vprežni voli 6.50—7 Din, biki za klanje 7.50—8 Din, glavne krave debele 7.50—8 Din, plemenske 6—7 Din, krave za klobasarje 3.50—5 Din, molzne in breje krave 5.50—6.50 Din, mlada živina 7—8 Din, teleta 13.50 Din. Kupčija je bila precej živahna.

g Cene sirovim kožam na ljubljanskem trgu. Na ljubljanskem trgu veljajo za sirove kože naslednje cene za kg mesarske teže: goveje težke I. 20 Din, lahke I. 17 Din, telečeje I. 26 Din, svinjske domače I. 15 Din, II. 10 Din, hrvaške I. 7, II. 5 Din. Od pričetka tekočega meseca so cene govejim kožam nazadovale za okrog 15%, svinjskim kožam pa za okrog 25%. Pričakuje se nadaljnje padanje.

g Tržišče masti. Cena za žive prašiče se je v zadnji dobi zvišala, zato so tudi cene masti porasle. Producenti nudijo le malo blaga. Iz teh razlogov bi cene šle še višje, da ne pritiska nanje ameriška mast, ki se že precej uvaža. V Vojvodini se plačuje mast za kg postavljena na vsako jugoslovansko postajo po 23.50—24.50 Din. Za prekajeno meso se zahteva 20—22 Din za kg. Povpraševanja je vedno dovolj.

Razno.

g Znižanje carine na modro galico. — Ministrski svet je sklenil, da se dosedanja minimalna carina na modro galico zniža od 12 na 6 zlatih dinarjev na 100 kg. V papirnatih dinarjih je znašala dosedaj uvozna carina 1.32 Din za kg, odslej pa le 66 para. — Modre galice potrebuje naša država letno okrog 700 vagonov, ki jih mora v celoti uvoziti. Začeli smo sicer izdelovati to sredstvo v Celju, v Koprivnici in naposled v

Subotici, toda te domače tovarne niso mogle izdelovati tako dobrega blaga kakor se pripravljajo v starih inozemskih tvornicah. Zaradi tega so produkcijo opustili povsod.

g Sarjarski odbor za okraj Radovljica priredi tekom aprila t. l. štiri celodnevne poučne tečaje za preceppljanje in oskrbovanje sadnega drevja. Tečaji se vršijo: dne 11. aprila v Stari Fužini v Bohinju v sirarni, dne 15. aprila v Novi vasi v občini Lesce pri »Kralju« in na Jesenicah v občinski posvetovalnici, 22. aprila pa v Dovjem v šoli. Poleg najpotrebnejših teoretičnih nauk se bo nudil predvsem praktičen pouk. Vse, ki se zanimajo, zlasti mlajše gospodarje in mladeniče se vabi k obilni udeležbi, ker so ti tečaji nujno potrebni in koristni. Priporoča se, da prinese vsak udeleženec seboj cepilno orodje, če ga pa nima, pa vsaj oster nož! Tečaji se prične ob 8 dopoldne.

g Izvozni carinski postopek. Po odredbi generalne direkcije carin v Belgradu se danes večina za izvoz namenjenega blaga, kakor les, lesni izdelki, drva itd. odpravlja v inozemstvo po skrajšanem carinskem postopku, s tem da izvrši vse izvozne formalitete železnica sama, odnosno od stranke pooblaščen špediter. Na podlagi tega izvoznega ocarinjenja se vse blago hitro in brez zaprek odpravlja. Razen tega je ta način izvozne carinske odprave najenostavnejši in najcenejši. — Sedaj se pa sliši, da nameravajo tako ocarinjenje ukiniti in uvesti ponovno prejšnji način, ko se je morala za vsako vrsto blaga vlagati carinska deklaracija in sicer preko carinskih posrednikov. Izvozniški krogi morajo gledati na to, da se ta namera onemogoči.

➤ V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«! ➤

g Oprostitev uvozne carine na škropilnice. Ministrski svet je 20. t. m. ukinil uvozno carino na motorne in ročne škropilnice iz tar. post. 635 uvozne tarife, ki služijo za škropljenje drevja. Ta oprostitev carine velja tako dolgo, dokler se ne začno motorne in ročne škropilnice za škropljenje drevja izdelovati v državi. Ta naredba je stopila v veljavo 21. marca t. l. — Po drugi odredbi velja ta oprostitev uvozne carine le za popolne škropilnice, če so sestavljene ali pa tudi razložene. Če se pa uvozijo posamezni deli, tedaj se ti carinijo kot izdelki po tvarini, iz katere so, in po obdelavi.

g Izenačenje trošarin. Generalna direkcija davkov je izdelala načrt zakona o državnih trošarinah, ki bo v kratkem predložen Narodni skupščini. S tem zakonom bi se izenačili razni predpisi, ki veljajo v posameznih pokrajinah. Načrt zakona je izdelan na podlagi dosedanjih odredb z neznatnimi spremembami, ki znašajo največ 10 odstotkov. Posebno pažnjo posveča ta zakonski načrt trošarinam na bencin, vino in žganje. Odredbe glede trošarine na vino, ki so veljale izven Srbije, bodo z malimi spremembami razširjene na vso državo. Trošarina na žganje se bo računala po stopnjah alkohola.

d Vzdrževanje redne božje službe v Žazarju namerava oskrbeti novo društvo, čegar ustanovni občni zbor bo na belo nedeljo dne 15. aprila ob pol 12. uri v Žazarju št. 19. Vabljeni vsi gospodarji iz vasi in okolice.

d »Ljudska samopomoč« v Mariboru naznanja vsem svojim članom, da šteje z današnjim dnem nad 4000 članov. Prihodnje dni dobe vsi člani prvo društveno ob-

vestilo s priloženimi položnicami. Ker bodo oddelki »BCD« skoraj polni, so se csnovali po sklepu zadnje odborove seje pododdelki B/I, C/I, D/I, v katere se sprejmejo zopet nekaj časa tudi vse zdrave osebe v starosti od 50 do 75 let. Kdor še torej ni član »Ljudske samopomoči«, naj zahteva še danes pristopno izjavo.

d Žika je samo ena. Zaradi izredno dobrega okusa ima vedno več prijateljev. Ni čudno, če se pojavljajo tudi ponaredbe. Pri nakupu pazite zato na ime »ŽIKA«.

Književni trg.

Skrivnosti Marijinega življenja. Smarnice. Spisal dr. Janez Ahčin. Pisatelj je znan po svojih globokih vzgojnih pismih, ki jih je kot brat Janez pisal v Mladosti. Prav tako kot v omenjenih vzgojnih pismih posega pisatelj v teh Smarnicah s prepričevalno besedo v vse zablode današnjega mišljenja in življenja ter jim skuša najti leka v naši nebeški vzornici Mariji. Z lepimi prav iz življenja vzetimi vzgledi podkrepuje svoje besede. Dr. Ahčinove Smarnice bodo med najlepšimi, kar jih je doslej izšlo. Natisnjene niso v obliki molitvenika kot običajno, temveč v posebno silno okusno vezani knjižici. Stanejo Din 36 po pošti Din 1.50 več. Dobijo se v prodajalni KTD v Ljubljani — Kopitarjevo ulica.

On: »Kako naj žebelj zabijem, ne da bi se po prstih kresnil?«

Ona: »Drži kladivo z obema rokama.«

*

Profesor: »Recimo, da ste dobili obvestilo, da boste prejeli bogato dedščino. Kaj boste naredili?«

»Dolgove,« se je odrezal dijak.

Nerešena kmečka vprašanja.

(Gospodarska slika. Napisal Fr. Erjavec. Dalje.)

Dalje je jako važno tudi vprašanje razdelitve skupnih zemljišč, glede katerih vladajo danes pogosto velike nejasnosti in zmede. Skupna zemljišča, katerih je največ v radovljiškem, kočevskem, brežiškem, ljutomerskem in kamniškem okraju ter na Notranjskem, v Dravski dolini in v Prekmurju, so ostanki stare zemljiške skupnosti in obstoje po veliki večini iz pašnikov in planin. Glede razdeljevanja teh skupnih zemljišč ni mogoče postaviti nobenega splošno veljavnega načela, ker je to vedno odvisno od tamošnjih gospodarskih potreb in terenskih razmer, vendar bomo zadeli precej pravilno, če rečemo, da se pašnikov in planin ne sme nikdar deliti, ker je to navadno v jako veliko škodo tamošnje živinoreje. Te bi morale ostati še nadalje last občin, oziroma srenj (pašniške zadruge se po večini niso posebno obnesle), morale bi pa biti z zakonom prisiljene, da jih dobro upravljajo. Le na Notranjskem je bilo nekaj razdelitev jako koristnih, ker so lastniki polagoma izpremenili poprejšnje gmajne v prave travnike. Kazalo bi pa razdeliti večino ostalih skupnih zemljišč (zlasti host, gmajn in podobnih površin), za katere navadno sedaj nihče ne skrbi, pač pa skuša vsak pograbit z njih, kar se le da. Na ta način bi se dotične površine le pritegnile k smotrenemu upravljanju, kar bi ne bilo le v splošno gospodarsko korist, temveč bi tudi marsikateri majhen kmetič, na katere bi se bilo treba v prvi vrsti ozirati, pridobil pomemben kos zemlje. Enako bi bilo iz istih razlogov potrebno razdeliti tudi tako zvana »menjalna senožeta«, katerih imamo še vedno nekaj.

Tudi za razdeljevanje in uporabljanje skupnih zemljišč je merodajen še bivši avstrijski zakon iz l. 1883. z odgovarjajo-

čimi deželnimi zakoni, ki bi jih bilo treba izenačiti in modernizirati zlasti glede upravljanja (tudi planšarski redi), ki je najvažnejša plat tega vprašanja.

Končno je pri nas jako pereče tudi vprašanje služnosti ali servitutov, ki so prav tako ostanki nekdanje zemljiške skupnosti. Površine, ki je pri nas obremenjena s servituti, žal številčno še nimamo ugotovljene, a največ se je nahaja na Gorenjskem (erarični in cerkveni gozdovi ter planine), precej je pa raztresene tudi po drugih okrajih. Če vprašanja, je odredil prijavo vseh užitkov na nekdanjem velešarski patent iz l. 1853., ki tvori pravno podlago tega posestniškem in drugem svetu in ker je to prijavljanje trajalo prav do srede osemdesetih let ter bilo pogosto jako površno in pomanjkljivo, vodilo so pa te posle veleposestnikom naklonjeni nemški uradniki, so se dogodile tedaj upravičencem pogosto velike krivice, ki se vlečejo še do danes. Nujno potrebno bi bilo tedaj, da pridemo čim prej do popolnoma točnih in podrobnih ugotovitev glede vseh servitutnih pravic in do nove moderne ureditve, ki naj bi v čim večji meri varovala kmečke koristi. Ker je večina servitutov na planinah in v gozdovih (paše v gozdovih), teh v interesu živinoreje navadno seveda ne kaže odkupiti (razen seveda z zemljo vred za cele občine ali srenje), pač bo pa treba pospešiti odkup raznih drugih servitutov, zlasti na manjših zasebnih zemljiščih, ker povzročajo pogosto le drago in dolgotrajno pravljanje in druge neprilike, a tudi mnogo pašnih servitutov se je že dalo zadovoljivo urediti na ta način, da je lastnik s servitutom obremenjenega zemljišča odstopil del tega kot skupno last upravičencem ter s tem odkupil od servituta preostali del, kar bi bilo tudi nadalje le pospeševati.

Izvrševanje služb in razdeljevanj zemljišč ter urejevanje servitutnih zadev je poverjeno pri nas »Pokrajinski ko-

misiji za agrarne operacije in njej podrejenim krajnim komisarjem. Pokrajinska komisija je do konca l. 1925. izvedla:

V ljubljanski oblasti 3 komasacije na 12 ha in 172 lastniki ter 886 razdelb in ureditev užitka in uprave na 51.973 ha s 18.174 interesi;

v mariborski oblasti 1 komasacijo na 42 ha z 19 lastniki ter 41 razdelb in ureditev užitka in uprave na 1514 ha s 1277 interesi;

skupno tedaj 931 agrarnih operacij na 53.671 ha z 19.642 interesi, a v teku je bilo tedaj v vsej Sloveniji 687 agrarnih operacij na 53.254 ha s 13.787 interesi.

Za čim hitrejšo in smotrenejšo urejevanje vseh opisanih posestnih reform bi bilo treba zakon o teh agrarno pravnih oblastvih čim bolj razširiti in sicer zlasti v tem zmislu, da postanejo tudi izvrševalni organi za vse agrarne zakone, razen tega bi pa tudi kazalo poveriti njim izvedbo agrarne reforme, ker je gotovo najbolje, da se nahaja izboljšanje sedanjih neugodnih posestnih razmer v eni roki.

Na tem mestu bi bilo nazadnje še omeniti, da bi bil tudi

pri nas prav potreben in koristen zakon o zamejičenju, mejah in ograjah, kakor ga imata že Bavarska in Avstrija (Kranjska je naredila l. 1912. le prav dober poizkus zakona o ograjah), ker bi bilo s tem preprečenih mnogo nepotrebnih pravnih.

Posestne reforme, ki so torej pri nas nujno potrebne in tudi izvedljive v svrhu povečanja premajhnih posestev naših malih kmetov, zlasti pa zato, da preprečimo nadaljnja škodljiva drobljenja naših kmetij, bi torej obstajale predvsem v temeljiti in končoveljavni agrarni reformi, s katero je treba združiti rešitev viničarskega vprašanja, v uvedbi zakona za varstvo kmetijskih demov (skupno z zakonom o kmetijskih kreditih in reformi dednega prava), v reformi zakonov o zlaganju zemljišč, razdelbi skupnih zemljišč in ureditvi servitutov, v razširjenju delokroga in kompetenc agrarno pravnih oblasti in v uvedbi zakona o mejah. Vse to sicer še ne bi rešilo za našega kmetiča tako perečega pomanjkanja zemlje, vendar bi precej pomagalo vsaj nekaterim po nekaterih krajih in preprečilo še nadaljnja poslabševanja naših posestnih razmer, kar bi bilo nedoglednega pomena. Rešitev iz sedanje krize našega kmetijstva moramo torej iskati še na drugih poljih, ki bi bila še učinkovitejša in bi zajela ves naš kmetijski stan.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

Prvovrstni švedski posnemalniki

Na mesečne obroke
Od 75 litrov dalje,
vse s krožniki v
bobenčku.

**„TEHNA“
družba z o. z.
Ljubljana**
Mestni trg 25/l.

Iščemo
ovsod zastopnike!

SEDAJ

vidim, ko sem enkrat kupil, da je veletrgovina R. Stermecki v Celu najboljši vir za nakup sukna in kamgarna za moške obleke, volne, svile, celirja in delena za ženske obleke, platna, oksforda, modrotiska, cvilha, ter sploh vse manufakture, ker je vse prvovrstne kakovosti iz najboljših svetovnih tovarn in mnogo nižje cene, kakor povsod drugo i. Pišite takoj po vzorce na veletrgovino

R. STERMECKI, Čalje št. 19.
Naročila čez 500 Din poštne prosto.

Zasebno krojno učilišče.
Ljubljana, Stari trg 19.

Po vse svetu se učijo krojenja in modeliranja za krojače, šivilje in nešivilje. Revnejšim značaj honorar. V tem času dani vsak učence ali učena družina ponuk o otroških in dečjih oblekah po moškem kroju in vsako leto 8 dnevni tečaj o pisanju in krojni poduk potom pošte Ostrba na željo tudi v zavodu. Izdelava krojev. — V modnem salonu imajo učenci priliko se izvečati tudi v šivanju in praktičnem vežbanju kroja. Izšli sta knjigi o štedenju blaga in knjiga za šocialno krojenje čepic. Cena posamezni knjigi 40— Din. vse tri skupaj 100— Din. — **F. Potočnik**, Merchant Tailleur, član internacionalne krojne akademije London, Paris, diplomiran v inozemstvu z naslovom profesorja.

Lisiče

in vse druge kože od divjačin kupuje stalno v vsaki količini **ZDRAVIČ**, Ljublj., Sv. Florijana ul. 9.

BRINJE

laško in kraško nudi

Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Najboljše in najcenejše izdelke za stavbe, kakor razna **POHIŠTVA**, izdelujem edino jaz v Križah na Gorenjskem vsled novo dobavljenege stroja ter vedno suhega lesa. Mrtvatke rakve vedno v zalogi. — **JOŽE SITAR** (Arh), stroj. mizarstvo.

Trboveljski cement
traverze: Fr. Stupica

vsak dan svež, v papirn. vrečah in **ZELEZNIHA LJUBLJANA**

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švic. „Dubled“ stroji ter kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Detelinca
Gritzner, Adler
Najnižje cene! Tudi na obroke
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vozenju brezplačno.
Večletna garancija.

VABILO NA REDNI OBČNI ZBOR

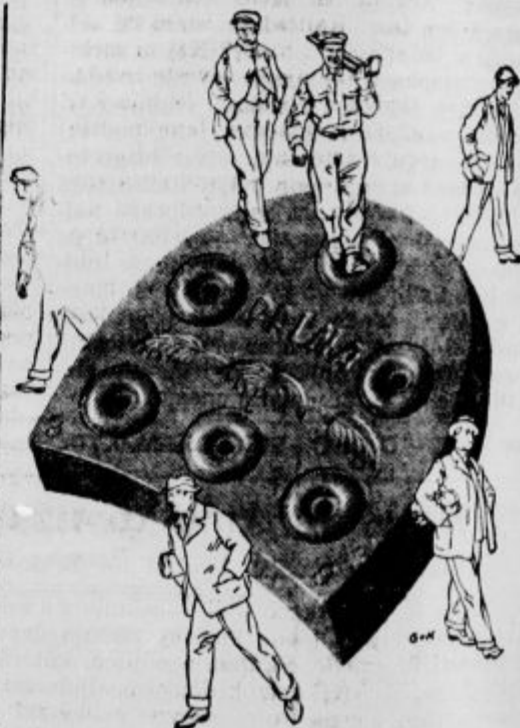
Osrednje čipkarske zadruge r. z. o. z. v Ljubljani, kateri se bo vršil dne 22. aprila 1928 ob 10 dopoldne v spodnjih prostorih I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani, Kongresni trg 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru, 2. poročilo načelstva in nadzorstva, 3. odobritev računskega zaključka za leto 1927., 4. volitev načelstva, 5. volitev nadzorstva, 6. slučajnosti. — V slučaju, da bi navedeni občni zbor ne bil sklepčen ob napovedani uri, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor z istim dnevnim redom in na istem prostoru, ki bo veljavno sklepal ne glede na število glasov.

Najcenejše in najboljše

kupite klobuke, čepice, srajce, samoveznice, nogavice in vse vrste pletenine lastnega izdelka pri:

Anton Adamič-u v Kranju

Najrečja zaloga modnega blaga.

Ljudje, ki delajo, nosijo

PALMA
KAUČUK PETE

Prednosti:

Ceneje in trpežne kot usnje, prijetna hoja. Varuje Vam živce.

Vse vrste bakrenih kotlov

izdeluje
solidno in po
konkurenčni
ceni trdka

Jos. OTOREPEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 41.

Za Gradom št. 9 (ob koncu Streliške ul.)